ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова НМР ВСП «ІІНО КНУБА»
Дмитро ПРУСОВ
від «26» травня 2026 р.

КАРТА ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

МОНІТОРИНГ ТА ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ

1) Шифр за ОПП: ВК

2) Навчальний рік: 2026/2027

3) Освітній рівень: другий рівень вищої освіти (магістр)

4) Форма навчання: денна/заочна

5) Компонента спеціальності: вибіркова

6) Семестр: 2

7) Викладач (розробник карти): к.е.н., ст.досл., завідувач кафедри девелопменту та просторового планування ВСП «ІІНО КНУБА» Чудовська Вікторія Анатоліївна
Корпоративна адреса електронної пошти viktoriia.chudovska@iino.in.ua
Посилання на сторінку викладача на сайті ВСП «ІІНО КНУБА»: https://iino.knuba.edu.ua/2017-08-27-11-33-37/kafedry/kafedra-ekonomiky-menedzhmentu-ta-upravlinnia-terytoriiamy?view=article&id=1925:chudovska-viktoriya-anatolijivna-2&catid=11:kafedra-ekonomiky-ta-menezhdmentukatehoriia

8) Мова навчання: українська

9) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс): оскільки курс інтегрує правові, технічні та природничі аспекти, вимоги до попередньої підготовки магістрів адаптуються під їхній профіль.

10) Мета курсу: формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти системи знань, навичок та вмінь, необхідних для здійснення моніторингу, оцінювання стану та забезпечення охорони земельних ресурсів. Курс спрямований на формування здатності аналізувати зміни стану земель, визначати основні загрози та ризики їх деградації, обґрунтовувати заходи щодо раціонального використання, відновлення та охорони земель із застосуванням сучасних методів і технологій.

11) Структура курсу:

Лекції, год	Практичне заняття, год	Лабораторні заняття, год	Курсовий проект/ курсова робота/РГР/ контрольна робота	Самостійна робота здобувача, год	Форма підсумкового контролю
20/12	20/12	-	Контрольна робота	110/126	залік
Сума годин:			150		
Загальні кількість кредитів ЄКТС:			5,0		

12) Зміст курсу: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)

Лекції: – 20/12 год.

Тема 1. Теоретичні та організаційні засади моніторингу й охорони земель
Тема 2. Організаційно-методичне забезпечення системи моніторингу земель
Тема 3. Земельний фонд України як об'єкт моніторингу та оцінювання його стану
Тема 4. Інформаційне забезпечення моніторингу земель та формування інформаційних ресурсів
Тема 5. Система заходів щодо раціонального використання земельних ресурсів
Тема 6. Система заходів щодо охорони та відновлення земельних ресурсів
Тема 7. Державний контроль за використанням та охороною земель в Україні
Тема 8. Правові та організаційні механізми державного контролю у сфері використання та охорони земель
Тема 9. Моніторинг земель кризового стану та виявлення негативних процесів
Тема 10. Оцінювання стану кризових земель та визначення заходів щодо їх охорони і відновлення

Заняття 1. Теоретичні та організаційні засади моніторингу й охорони земель
Заняття 2. Організаційно-методичне забезпечення системи моніторингу земель
Заняття 3. Земельний фонд України як об'єкт моніторингу та оцінювання його стану
Заняття 4. Інформаційне забезпечення моніторингу земель та формування інформаційних ресурсів
Заняття 5. Система заходів щодо раціонального використання земельних ресурсів
Заняття 6. Система заходів щодо охорони та відновлення земельних ресурсів
Заняття 7. Державний контроль за використанням та охороною земель в Україні
Заняття 8. Правові та організаційні механізми державного контролю у сфері використання та охорони земель
Заняття 9. Моніторинг земель кризового стану та виявлення негативних процесів
Заняття 10. Оцінювання стану кризових земель та визначення заходів щодо їх охорони і відновлення

Лабораторні: -

Контрольна робота (контрольна робота складається з двох частин: тестових завдань та теоретичних питань**)**

Самостійна робота студента:– 110/126 год.

1. Моніторинг земель та його значення у системі управління земельними ресурсами?
2. Організаційно-методичні засади проведення моніторингу земель?
3. Суб'єкти здійснення моніторингу земель та їх основні повноваження?
4. Категорії земель, що формують земельний фонд України та особливості їх моніторингу?
5. Основні показники для оцінювання стану земельних ресурсів?
6. Інформаційні ресурси та джерела даних у системі моніторингу земель?
7. Значення геоінформаційних систем та дистанційного зондування Землі для моніторингу земель?
8. Основні заходи для забезпечення раціонального використання земельних ресурсів?
9. Напрями та заходи охорони земель в Україні?
10. Заходи із запобігання деградації та забрудненню земель?
11. Відновлення земель та основні напрями їх рекультивації?
12. Основні завдання державного контролю за використанням та охороною земель?
13. Органи державного контролю у сфері використання та охорони земель?
14. Основні форми та методи державного контролю за використанням та охороною земель?
15. Відповідальність за порушення законодавства у сфері використання та охорони земель?
16. Землі кризового стану та основні критерії їх визначення?
17. Негативні процеси, які спричиняють погіршення стану земель?
18. Методи виявлення та оцінювання кризового стану земель?

19. Основні причини деградації земель в Україні?
20. Сучасний стан земельних ресурсів обраної території та визначення основних проблем їх використання й охорони.
21. Оцінка основних ризиків деградації земель обраної території та заходи щодо їх запобігання.
22. Розробка пропозицій щодо моніторингу, охорони та відновлення земельних ресурсів обраної території.

Самостійна робота передбачає: опрацювання нормативно-правових актів; аналіз літературних джерел; підготовку до практичних занять; виконання контрольної роботи; підготовку до підсумкового контролю.

13) Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Романко В. О., Пересоляк В. Ю., Калинич І. В., Марухнич Т. Б. Моніторинг та охорона земель : курс лекцій. Ужгород : УжНУ «Говерла», 2021. 85 с.
2. Лізунова А. П., Михальова М. Ю. Адміністрування землекористування : конспект лекцій. Київ : КНУБА, 2024. 40 с.
3. Третяк А. М. та ін. Землевпорядне проектування: організація території сільськогосподарських підприємств методом еколого-ландшафтного землеустрою : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 236 с.
4. Земельне право : навч. посіб. / О. І. Баїк, У. П. Бобко, М. С. Долинська, А. О. Дутко, Н. М. Павлюк ; за ред. О. І. Баїк. Львів : Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2020. 326 с.
5. Войтків П. С., Іванов Є. А. Збалансоване природокористування : навчально-методичний посібник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 182 с.
6. Часковський О., Андрейчук Ю., Ямелинець Т. Застосування ГІС у природоохоронній справі на прикладі відкритої програми QGIS : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. 228 с.
7. Паньків З. П., Ямелинець Т. С. Нормативна грошова оцінка земель в Україні : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 344 с.
8. Третяк А. М. та ін. Управління земельними ресурсами та землекористуванням : навч. посіб. / за заг. ред. А. М. Третяка. Біла Церква : Білоцерківдрук, 2022. 434 с.
9. Ворошилова Н. В., Доценко Л. В., Кацевич В. В. Рекультивація і охорона земель. Практикум : навч. посіб. Херсон : Олді+, 2022. 164 с.
10. Земельне право : підручник / за ред. М. В. Шульги. 3-тє вид., допов. і перероб. Харків : Юрайт, 2023. 592 с.
11. Дорош Й. М. та ін. Охорона земель в житлово-комунальному господарстві в Україні : монографія / за заг. ред. Й. М. Дороша. Київ : Компринт, 2023. 205 с.

Додаткова література:

1. Паньків З. П., Наконечний Ю. І. Земельні ресурси. Практикум : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 196 с.
2. Шаравара В. В., Любинський О. І. Економіка природокористування : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Друкарня «Рута», 2020. 252 с.
3. Войтків П. С., Іванов Є. А. Методи геоекологічних досліджень : навчально-методичний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 106 с.
4. Дорош Й.М. та ін. Управління земельними ресурсами територіальних громад: децентралізаційна модель: монографія / за заг. ред. Й.М. Дороша. Київ:Компринт,2023.161с.
5. Бартош М., Маліновська Л., Маліновський О., Чудовська В. Кадастровий облік земельних ділянок: проблеми та напрямки розвитку // Структурні, просторові, технічні та організаційно-економічні чинники інноваційного розвитку будівельної галузі України в сучасних умовах : матеріали наук.-практ. конф., 30–31 трав. 2023 р., м. Київ. Київ : КНУБА, 2023. С. 63–65.
6. Лазоренко Н. Ю., Денисюк Б. І., Кінь Д. О. Прикладне програмування в ГІС : навч. посіб. Київ : КНУБА, 2023. 218 с.

7. Петраковська О. С., Беспалько Н. Р. Огляд методів прогнозування використання земельних ресурсів // Land & Property Development: Innovations and Transformations : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., 23–24 трав. 2024 р. Київ : КНУБА, 2024. С. 81–84.
8. Юхно В. Моніторинг земель забруднених внаслідок воєнних дій // Build-Master-Class-2024 : International scientific-practical conference of young scientists, Kyiv, 05–07 November 2024. Київ : КНУБА, 2024. С. 121–122.

Нормативно-правове забезпечення:

1. Земельний кодекс України : Кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III.
2. Про охорону земель : Закон України від 19.06.2003 № 962-IV.
3. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 № 963-IV.
4. Про землеустрій : Закон України від 22.05.2003 № 858-IV.
5. Про Державний земельний кадастр : Закон України від 07.07.2011 № 3613-VI.
6. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII.
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля: Закон України від 20.03.2023 № 2973-IX.
8. Про затвердження Порядку проведення моніторингу земель і ґрунтів : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 № 848.
9. Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.1998 № 391.
10. Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.10.2012 № 1051.
11. Про затвердження Методики визначення розміру шкоди, заподіяної землі, ґрунтам внаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час дії воєнного стану: наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 04.04.2022 № 167.
12. Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації : постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 № 326.
13. Про затвердження Методики визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу: постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2007 № 963.

Інформаційні ресурси:

1. Законодавство України : офіційний вебпортал Верховної Ради України. https://zakon.rada.gov.ua/
2. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру. https://land.gov.ua/
3. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. https://mepr.gov.ua/
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. https://www.nbuv.gov.ua/
5. Наукова періодика України : електронна база даних Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
6. Google Scholar: пошукова система та бібліометрична база даних наукових публікацій. https://scholar.google.com/
7. Бібліотека Київського національного університету будівництва і архітектури. https://library.knuba.edu.ua
8. Інституційний репозитарій Київського національного університету будівництва і архітектури : наукові, навчально-методичні матеріали, монографії, матеріали конференцій та інші електронні видання. https://repositary.knuba.edu.ua

14) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів)

Поточне оцінювання та самостійна робота		Підсумковий контроль (залік)	Сума балів
Результати роботи студентів під час семінару / практичної роботи; оцінювання самостійної роботи	Якість виконання індивідуального завдання – контрольна робота		
50	30	20	100

15) Умови допуску до підсумкового контролю:
- відвідування лекцій;
- активність на практичних заняттях;
- дотримання термінів виконання КР;
- дотримання умов академічної доброчесності.

16) Політика щодо академічної доброчесності: розуміння здобувачами вищої освіти норм академічної доброчесності (вимог щодо оригінальності текстів та допустимого відсотку співпадінь).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

17) Примітки:

Затверджено на засіданні кафедри девелопменту та просторового планування
Протокол від «21» травня 2026 р. за №02/05

Схвалено Науково-методичною радою ВСП «ІІНО КНУБА»
Протокол від «25» травня 2026 р. за № 11